

Меъёри бозтамвил бетағйир нигоҳ дошта шуд.

Дар чаласаи навбатии Кумитаи сиёсати пулию қарзии Бонки миллии Тоҷикистон №22, аз 29 октябри соли 2020 чиҳати бетағйир дар сатҳи 10,75 фоизи солона нигоҳ доштани меъёри бозтамвил қарор қабул гардид. Қарори мазкур дар асоси дурнамои вазъи иқтисодии берунию дохилӣ, бо назардошти нисбатан муътадил гардидани интизориҳои таваррумӣ ва ҳамзамон боқӣ мондани номуайяниҳо ва эҳтимолияти зиёдшавии хавфҳо дар иқтисодиёти ҷаҳон қабул карда шуд.

Сатҳи таваррум ва омилҳои ба он таъсиррасон. Тибқи маълумоти омории таварруми солона (дар 12 моҳи охир) дар моҳи сентябри соли ҷорӣ ба 6,6 фоиз баробар гардид, ки дар муқоиса ба ҳамин давраи соли қаблӣ 1,5 банди фоизӣ паст мебошад.

Мавриди зикр аст, ки дар баробари татбиқи чораҳои саривақтии Бонки миллии Тоҷикистон, аз қабилӣ гузаронидани амалиётҳои монетарӣ ва мудохилаҳои асҷорӣ, инчунин дар семоҳаҳои дуҷум ва сеҷуми соли равон омилҳои нисбатан зиёд шудани таклифот бинобар ҷамъоварии ҳосили хуби соҳаи кишоварзӣ, коҳишҳои маҷмӯи талабот вобаста ба камшавии даромаднокии аҳоли, маҳдудиятҳо дар содироти баъзе аз маҳсулоти хӯрокворӣ, нисбатан беҳтар шудани вазъи иқтисодиёти ҷаҳон, паст будани интизориҳои таваррумӣ дар бештари давлатҳои шарикони асосии савдо боиси муътадили сатҳи нархҳо гардиданд.

Аз ҷумла, пайдо шудани монеаҳо дар содироти баъзе аз маҳсулоти хӯроквории ниёзи аввалия дар ҷумҳурӣ, баҳусус маҳсулоти соҳаи кишоварзӣ то андозае ба пастшавии нархи маҳсулот дар бозорҳои ватанӣ сабаб гардид. Зеро, маҳсулоти содиротии тару тоза ва сифатан аъло ба бозорҳои дохилии кишвар барои фурӯш бароварда шуданд.

Ҳамзамон, бояд қайд намуд, ки дар семоҳаи якуми соли ҷорӣ дар марҳилаи авҷгирии пандемияи коронавирус (COVID-19) аҳолии кишвар дар ҳаҷми зиёд молу маҳсулоти ниёзи аввалия захира намуданд, ки дар семоҳаҳои навбатӣ ба нисбатан паст шудани сатҳи талабот ва муътадил гардидани нархҳо то андозае сабаб гардид.

Интизориҳо ва хавфҳо. Паҳншавии босуръати пандемияи коронавирус (COVID-19) дар баробари дигар давлатҳои ҷаҳон, баҳусус шарикони асосии савдо, ба иқтисодиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон низ бинобар зиёд шудани омилҳои берунӣ, аз ҷумла маҳдуд гардидани равобити марзӣ ва коҳиш ёфтани муомилоти тичоратӣ таъсири манфӣ расонида истодааст. Омили мазкур, баҳусус дар нимсолаи якуми соли ҷорӣ бо роҳи болоравии нархи молу маҳсулоти воридотӣ, кам гардидани ҳаҷми сармоягузориҳо, паст шудани сатҳи даромаднокии аҳоли, тағйирёбиҳои қурбӣ ва зиёд гардидани хавфи қарзӣ дар низоми бонкӣ ба рушди

иктисодиёти кишвар таъсири манфӣ расонида, идома ёфтани паҳншавии он метавонад боз ҳам таъсири худро ба иктисодиёт зиёдтар намояд.

Таҳлилҳо нишон медиҳанд, ки нархи нафт ба ҳолати 16-уми октябри соли қорӣ барои 1 барел 42,8 доллари ИМА-ро ташкил дода, нисбат ба аввали сол 35,2 фоиз коҳиш ёфтааст. Рушди воқеии иктисодиёт ва қурби пули миллии (рублӣ) Федератсияи Русия аз тағйирёбии нархи нафт вобастагии зиёд дошта, метавонад ҳамчун шарикӣ асосии стратегӣ ба иктисодиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсири манфии худро расонад. Тибқи маълумоти Блумберг ба ҳолати 30-юми июни соли қорӣ рушди воқеии Маҷмӯи маҳсулоти дохилии Федератсияи Русия ба -8,0 фоиз ва дар 9 моҳи соли қорӣ бошад ба -5,6 фоиз баробар шуд. Тибқи дурнамои Хазионаи Байналмилалӣ Асёр дар чамъбасти соли 2020 нишондиҳандаи мазкур ба -4,1 фоиз баробар хоҳад шуд.

Таъсири манфии пандемияи коронавирус (COVID-19) ба қурби пули миллии аксари давлатҳо низ назаррас буда, аз аввали соли қорӣ то санаи 16-уми октябр нисбат ба доллари ИМА лираи Туркия 33,5 фоиз, рублӣ Русия 25,9 фоиз, рублӣ Беларус 22,5 фоиз, гривнаи Украина 19,6 фоиз, тенгеи Қазоқистон 12,2 фоиз, соми Қирғизистон 15,9 фоиз, ларии Гурҷистон 12,3 фоиз, суми Ўзбекистон 9,0 фоиз ва рупияи Покистон 5,5 фоиз коҳиш ёфтанд. Тибқи мушоҳидаҳо дар семоҳаи дуҷуми соли қорӣ бошад, тамоюли нисбатан болоравии қурби пули миллии бештари кишварҳо ба қайд гирифта шуда, дар семоҳаи сеюм вобаста ба авҷгирии дуҷумбораи пандемияи коронавирус (COVID-19) беқурбшавии бештари онҳо дида мешавад.

Дар семоҳаи 4 вобаста ба кам гардидани истехсоли молҳои ниёзи аввалия бахусус, маҳсулотҳои рағанӣ, шакар ва болоравии нархи онҳо дар кишварҳои содиркунанда, инчунин афзоиши фишорҳои қурбӣ эҳтимолияти болоравии сатҳи нархҳо дар бозорҳои кишвар дар назар аст. Ҳамзамон, эҳтимоли хотима ёфтани пандемияи коронавирус (COVID-19) дар давоми соли оянда, боиси яқини яқбора афзоиш ёфтани даромаднокии аҳоли ва талаботи маҷмӯӣ дар ҳамаи кишварҳо гардида, ба сатҳи нархҳо таъсири манфӣ хоҳад расонд.

Тибқи тадқиқотҳои дар семоҳаи сеюми соли қорӣ гузаронидашуда, интизории аҳоли оид ба тағйирёбии сатҳи умумии нархҳо дар 12 моҳи минбаъда то 7,9 фоиз баҳодихӣ гардидааст.

Мавқеи сиёсати пулию қарзӣ. Бо назардошти омилҳои зикргардида ва инчунин боқӣ мондани номуайяниҳо дар иктисодиёти ҷаҳон ва эҳтимолияти зиёдшавии хавфҳои берунӣ, аз ҷониби Кумитаи пешниҳодгардид, ки меъёри бозтамвил, ҳамчун фишанги асосии сиёсати пулию қарзӣ бетағйир дар сатҳи 10,75 фоиз нигоҳ дошта шавад.

Бонки миллии Тоҷикистон минбаъд низ татбиқи сиёсати пайгиронаи пулию қарзиро ҷиҳати ноил гардидан ба сатҳи муътадили нархҳо дар давраи дарозмуҳлат идома хоҳад дод.